

Deixeu els núvols en pau!

Els pagesos comencen a qüestionar l'eficàcia del iodur de plata en la lluita antigranís i adverteixen dels seus efectes perniciosos

MERITXELL CENTENO → PERIODISTA

Fa uns anys van ser els pagesos del Montsià. Ara, un col·lectiu de diverses comarques de Lleida també s'ha aixecat en contra de l'ús del iodur de plata per desintegrar les pedregades (conegudes amb els noms de granís o calamarsa). Aquest sistema consisteix en sembrar iodur de plata en els nuclis dels núvols de tempesta on actua en forma de cristalls de plata, que produeixen una condensació i desintegren les pedres de gel en gotes d'aigua. Però si se sobrepassa una determinada quantitat d'aquest producte les gotes en què es transforma la tempesta són excessivament petites, s'evaporen i no arriben a precipitar. Víctor Gimeno, actual director dels Serveis Territorials de les Terres de l'Ebre, va donar suport als pagesos que van aixecar les primeres veus d'alarma contra aquest sistema, quan observaven que «quan tronava i es preparava tempesta s'escoltaven els motors de les avionetes i hores després de veure-les encara tronava, però la pluja no arribava a caure mai», com recorda de l'època en què era diputat d'aquestes terres.

Diuen que les sequeres són cada vegada més llargues i que la manca de pluges és conseqüència d'aquest sistema antigranís, que provoca una alteració en el règim pluviomètric, a més de comportar d'altres riscos ambientals i per a la salut. Parlen els pagesos, que coneixen millor que ningú el que passa al camp cada dia de la setmana i de l'any, però també alguns tècnics, com el professor de química Ramon Pollina. Tots plegats han format l'anomenat Col·lectiu Anti-Iodur de Plata de les Terres de Ponent.

L'estiu del passat any 2003 van fer públic un document que demana als pagesos que no paguin més la taxa obligatòria per hectàrea i any a l'Associació per a la Defensa Vegetal (ADV) de Ponent, responsable de la gestió dels cremadors cetònics de iodur de plata que hi ha repartits entre quasi una cinquantena de poblacions de les comarques del Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell, la Segarra, les Garrigues i el sud de la Noguera. Amb la campanya «Deixeu els Núvols en Pau», aquest col·lectiu suggereix als pagesos la insubmissió fiscal cap a l'ADV per reivin-

dicar una moratòria mentre no es fa l'estudi d'impacte ambiental, que s'hauria d'haver realitzat ja fa 30 anys, quan es va començar a utilitzar aquest sistema. La responsable de l'ADV de Ponent, la tècnica Maite Torà, assegura que estan d'acord que fa falta un estudi ambiental i també ho han demanat a la Generalitat, però no creuen que mentrestant s'hagi de fer una moratòria «innecessària», ja que estan convençuts que els resultats no revelarien cap mena de risc.

CONTAMINANTS, POC EFECTIUS I PROTESTATS ARREU

Un estudi realitzat pel Col·lectiu, lliurat al Departament de Medi Ambient de la Generalitat i divulgat entre alguns grups ecologistes, demostra, a través de diverses equacions fisicoquímiques, que en el procés antigranís el iodur es transforma, d'una banda, en deposicions de pluja àcida i, de l'altra, acumula pols de plata com a metall pesant residual al sòl (vegeu l'esquema que reproduïm). El que sí que admeten els uns i els altres –i també el cap de recerca del Servei Català de Meteorologia, Jordi Cunillera–, és que l'efectivitat dels cremadors cetònics de iodur de plata és d'entre el 45% i el 50%. Encara més, Cunillera assegura que quan s'activa un cremador –en base a les dades dels radars i d'altres fonts– i la pedregada finalment no té lloc, tampoc no es pot saber clarament si s'ha desactivat gràcies a l'activitat del cremador o, senzillament, mai no hauria passat.

De fet, les dades dels gràfics dels últims trenta anys del Servei Català de Meteorologia tampoc no mostren canvis substancials que delatin una regressió de

LES AVIONETES ANTIGRANÍS CAMPEN PEL CEL CATALÀ SENSE CAP MENA DE CONTROL.

les pluges a la zona on s'utilitza el iodur de plata, i, en qualsevol cas, revelen molta variabilitat, «pròpia –assegura Cunillera– del clima Mediterrani», en el qual «potser l'últim període de sequera és una mica més llarg de l'habitual», un període que hauria començat a la dècada dels noranta, exceptuant els anys 1996 i 1997, que van ser molt plujosos, i el que portem de 2004. Altres meteoròlegs, però, sí que admeten un canvi en el règim pluviomètric que coincideix amb les zones on hi ha cremadors de iodur, però asseguren que no es pot establir una relació causa-efecte, perquè cal tenir en compte també els múltiples factors del canvi climàtic.

De qualsevol manera, cada vegada hi ha més pagesos que creuen que és el sistema del iodur de plata el que provoca aquestes sequeres excessivament llargues. No només ho creuen pagesos de Catalunya i del País Valencià, sinó també d'altres punts del planeta, com a la regió de Mendoza, als Andes argentins, on el passat mes de febrer els agricultors culpaven de la sequera que travessen a la sembra de iodur de plata amb avionetes que porta a terme l'empresa Weather Modification per ordre del govern andí.

ENTROPRESSADA AMB ELS MITJANS

Dos dels portaveus del Col·lectiu Anti-Iodur, l'esmentat químic Ramon Pollina i l'estudiant del darrer curs d'Enginyeria Agrònoma i també membre de l'Assemblea Pagesa, Gerard Batalla, asseguren que l'administració no s'ha esmerçat fins ara per encarregar un estudi ambiental i afrontar aquesta problemàtica, i que els mitjans de comunicació oficials eviten la qüestió o giren la truita a con-

veniència de l'administració. N'aporten un exemple ben documentat.

A mitjan octubre de l'any passat van enviar una nota de premsa a la redacció del diari lleidatà *Segre*, tot explicant l'esmentada campanya i la seva preocupació per la utilització d'un sistema sense avals ambientals i les sospites de la seva incidència en els canvis del règim pluviomètric a la zona de Catalunya per on entren i descarreguen les tempestes fortes, és a dir, les terres de Ponent. Per sorpresa del Col·lectiu, no van publicar la notícia alguns dies després d'haver-la enviada, sinó que la van treure en forma de «Carta al Director» el dissabte 1 de novembre, just dos dies després de publicar a primera pàgina de la secció de comarques el següent titular: «Analitzen la incidència del iodur de plata en canvis climàtics», en què es referien a l'anunci que va fer el llavors conseller de Medi Ambient, Ramon Espadaler, durant la inauguració del tercer radar meteorològic de Catalunya a Montmaneu (La Panadella).

Els portaveus del Col·lectiu atribueixen aquestes actituds, per part de l'administració i de la premsa local, a una manca de voluntat d'abordar la problemàtica dels cremadors i creuen que també hi tenen a veure els diners que es recapta cada any per aquesta taxa obligatòria, uns 250.000 euros. També citen els orígens de l'ADV de Ponent i els inicis de la lluita contra la pedra a Catalunya, ara fa trenta anys i en un altre règim polític...

ELS DUBTOSOS ORÍGENS DE LA LLUITA ANTIGRANÍS

Encara sota el tarannà de la mentalitat inquisidora del franquisme, que condemna-